

Titel: IX.

Citation: "IX.", i *Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968*.
Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-g02-shoot-d1e189605/facsimile.pdf> (tilgået 18. juli 2024)

Anvendt udgave: Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

af Stænd til selv at regjere, bestemmes ved Lov en Regent, og et Regeringsråd underdanned af Kongen. Regentens Jus, alle Forretninger i Regeringsrådet."

Ordførers: Det forekommer mig, at det var ganske naturligt, at Kongen selv bestemte Reglen for de her omhandlede Tilfælde; men det hedder i Paragraphen, at det bestemmes ved Lov en Regent, hvorefter det er sagt om, at Forlaget skal gaa ud fra Kongen.

Da ingen flere bemærkede Ordet, blev man til Afstemning, hvorved Udvalget § 10 antoges med 120 med 2 Stemmer.

Man gik derpaa over til § 11, hvorefter Afstemningstilfældet indledtes følgende:

39) **Skjæds Forslag**: "Alle Stændingen: „dog kun — Arvefølgen" ændres."

40) **Barfod's Forslag** (hvorefter Afstemningen under Nr. 23 antoges): at Regenten aflægges følgende Ed: „Ved Mit Hoved mig helligt og hjært er lever jeg at holde Danmarks Riges Grundlov."

41) **Udvalget**: Regenten aflægges den for Kongen foreskrevne Ed og udtaler, forsaavidt Regentens Ed, i Kongens Raad alle dennes Rettigheder; dog kan han ikke foreslaae Forandring af Arvefølgen."

Efterat Formanden havde bemærket, at Barfod's Forslag under Nr. 40 bortfaldt som Folge af Afstemningen over Nr. 23, og Skjæds Forslag under Nr. 39 var paa den i Regjalslivet foreskrevne Maade blevet underkøret, gav Formanden Ordet til

Ordførers: Udvalget indseer, at Regenten ikke kan foreslaae Forandring i Arvefølgen; derfor altsaa det Tilfælde indtraf, som dog kunde tænkes, at man foretog en Forandring i Arvefølgen i den Tid, man havde en Regent, da vilde det, som maatte var af største Betydning for Staten, uanset kunne komme istand. Man er ved denne Bestemmelse vistnok gaaet ud fra Hensyn til den regierende Familiiens Tare, idet man har antaget det naturligt, at den der kunde tilstredes; det er rigtig at træffe Garantier herimod, men det synes mig at være en Hællertæring, at en Forandring i saadanne Tilfælde altsaa ikke kan ske; man bør træffe Garantier med Modtagelse, og, som det forekommer mig, ligger der en selvstændig Garant dertil, at man forlanger i af Rigsforsamlingens Stemmer. Naar overboret den regierende Familiiens Tare kommer i Strid med Høvels, da, uagtet man ganske vist ikke skal tilstredes det naturligt, troer jeg dog, at den man vilge for Høvels. Den ævte Ordreer har gjentagne Gange omtalt, navnlig ogsaa ved § 4, at det var onskeligt at have Bestemmelser, som i forekommende Tilfælde kunde forhindre revolutionaire Forretninger; jeg troer, at Udvalget af disse Bestemmelser hører til det, som vil forhindre disse revolutionaire Forretninger, thi seer man det af største Betydning at foretage en Forandring i Arvefølgen under en Regent, er det helt naturligt, at der indimellem vilde ske et Forsøg i denne Retning. Hvorfor skal man da ikke hellere have Bestemmelser, som indetvise Muligheden af en Forandring; hvorfor skal man hellere holde sig til den Eventualitet, at man, hvis Saadant indtraf, da kan gjere Revolution? Det Samme, som er bemærket ved § 4, gjælder i denne Henseende ogsaa ved § 11, og jeg skal endnu kun tilføje, at den almindelige Stemning vistnok vilde være saameget imod at forrette Personer af Kongehuset, som ikke selv kunde varetage deres Tare, at selv om der ikke foretoges i Stemmer, vilde denne almindelige Stemning dog indetvise tilstræffelig Garant.

Grundlovs: Jeg vilde blot bemærke, at da det utvetykligt er fastsat, at Forlaget om Forandring i Arvefølgen skal ugaar fra Kongen, og det, forsaavidt jeg har mærket, er at forsaar saaledes, at et saadant Forslag under ingen Omstændighed kan lovmæssigt ugaar fra Rigsdagen, saa man jo ser, at det er at gjere et saadant Forslag, hvor nødvendigt det endog kunde være, altsaa umuligt, naar man betænker, at naar der ingen Konge er, som udtaler Magten, men kun en Regent, at da Forlaget heller ikke kunne komme fra ham, saa jeg ser rigtigst ikke, hvordan man, naar et andet Tilfælde ikke skal indtræde, kan gjere andet end foreslaae denne Stænding af Paragraphen.

Ordførers: Jeg skal blot gjere den Bemærkning, at mit Forandringstilfælde gaaer ud paa, at Rigsforsamlingen ikke kan foreslaae

eller sammes i nogen Forandring i Regjeringen, en Bestemmelse, som findes i flere Grundlove.

Udvalget: Jeg troer dog, at det er ganske hensigtsmæssigt, at den Bestemmelse bliver saaledes i Paragraphen, som der indetvise, at der ikke under et Regentskab man af Regenten foreslaae Forandring i Arvefølgen, hvorefter vistnok tillige vil blive Høvels, som den ævte Rigsforsamling for første Gang 4de Distrikt (Ordnings) har bemærket, at eftersom Rigsdagen ikke saa længe Indtænder med Hensyn til en saadant Forandring, kan det i det Hele under Regentskabet ikke foregaae nogen Forandring i Arvefølgen. Det er dog vist, at der under et Regentskab er foregaaet Indledning til at vaae over, at ikke den til Thronen arveberettigede Familie udsattes fra denne, og det er ikke umuligt at indse, hvorefter der udtaler under et saadant Forhold kan gjere sig mange og forskjellige Indbødelser i denne Henseende gjælder; der kan heller ikke være nogen paatrængende Nødvendighed i, at en saadant Forandring kunne foregaae, i hvilken Anledning jeg endnu kun skal tilføje, at det følger af § 14 i Udvalget, at hvis der ved Regentskabets Indled ingen Thronfølger kunne være, findes der paa den Maade, som det er bestemt, til Udnavnelse af en ny Konge. Der har iøvrigt været omtalt, at det i medfør af Regning kunne bestemmes ved § 11, at altsaa ingen Forandring af Grundloven kunne ske under et Regentskab; dette er vistnok mere, end det er onskeligt og naturligt, da, hvis Regentskabet bestaar i en meget lang Tid, saadanne Forandringer kunne findes hensigtsmæssige og nødvendige. De fleste Grundlovsforandringer ere desuden paa en foregaaende Maade betragtede ved Bestemmelserne i Stændingsparagraffen i Udvalget, og med Hensyn til dem kan det heller ikke vel tænkes, at de Revolutioner kunne gjere sig gjældende, som meget let kunne tænkes mulige i Henseende til Arvefølgen. Jeg troer saaledes, at Udvalget har truffet det Rette ved den Bestemmelse, som er foreslaaet i § 11, og som Udvalget har tiltraadt.

Regentskab: Det er vist ganske rigtig, at der kan være noget Betænkeligt ved at udeløse den omhandlede Pasus i Grundloven, idet, som den sidste ævte Taler ogsaa har fremhævet, deres Wien kan adne for Intriguer under et Regentskab; men det er det, at det kan være betænkeligt at optage en Bestemmelse, et Andet er, at man lader hele Statsmaasinen i en uproblematisk Ganselid. Dette Tilfælde kan indetvise tænkes, og forsaavidt det af den sidste ævte Taler blev fremhævet, at der kunde ikke vel tænkes nogen Nødvendighed for, under et Regentskab at tage Bestemmelse om Forandring i Arvefølgen, vil jeg dog gjere opmærksom paa, at et Regentskab kan komme til at bestaa i meget lang Tid, og der kan altsaa i denne Tid indtræde saadanne Forandringer i den regierende Familiiens Forhold, at en Forandring af Arvefølgen bliver nødvendig. Der kan vel ved Regentskabets Begyndelse være en Thronfølger, som er umyndig, men han kan dog, forsaar han naaer Vundlighedsalderen, og det Tilfælde kan paa flere Maader tænkes at indtræde, at uagtet det ikke har været nogen nær Udsigt ved Regentskabets Begyndelse til at en Forandring i Arvefølgen var nødvendig, kan denne Nødvendighed senere indtræde under Regentskabet. Det drejer sig om gjere det umuligt, at Staten under nogenforhold lovlig Form kan gjere nogen Forandring i Arvefølgen eller kan igjen faae en regierende Konge, tvinger man Staten til at faae ind paa en revolutionair Vej, og da man ved Grundloven kunde betragte sig for, at en saadant Indbødel paa Lovligheds Obeet ikke i Fremtiden kunde ske, foreslaaer det mig at være Rigtigt at lade denne Bestemmelse ugaar af Grundloven, hvor mange Vanskeligheder dette endog kunde medføre.

Ordførers: Jeg anser det først for min Pligt at gjere Forsamlingen opmærksom paa, hvorefter denne Paragraph vil paavirket ved den Afstemning, som ogsaa fandt Sted med Hensyn til det under Nr. 26 stillede Forslag; idet det nemlig er antaget, at Kongen kan nedlægge Skriftlig sin Ed i Statsraadet, hvorefter Udvalget ikke returner, end at denne Paragraph efter sin Afstemning, idet den ganske snarere sig til den foreskrevne § 8, saa medføre, at Rigsforsamlingen ligesom vil kunne nedlægge dem Skriftlig i Statsraadet, idet Paragraphen jo siger, at Rigsforsamlingen afkapper den for Kongen foreskrevne Ed. Dette var indetvise blot en foreløbig Bemærkning for at antyde Grundten